

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Криштанович С. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

з дисципліни

Методика викладання у вищій школі

для студентів рівня вищої освіти: магістр
зі спеціальності: 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 Туризм

Львів

Розглянуто та рекомендовано вченою радою факультету туризму
Львівського державного університету фізичної культури ім. І. Боберського
(протокол від «__» _____ 2021 року №1)

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни
«Методика викладання у вищій школі» для студентів рівня освіти магістр
(спеціальності: 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм) / уклад.
С. В. Криштанович. – Львів: ЛДУФК, 2021. – 19 с.

Укладач: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри
педагогіки та психології **Криштанович С. В.**

© Криштанович С. В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ.....	9
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
САМОСТІЙНА РОБОТА КУРСУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»	11
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	17
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	18

ВСТУП

В умовах реформування системи вищої освіти України набуває актуальності проблема професійної підготовки фахівців. Її розв'язання полягає у відродженні українським суспільством національної ідеї, відкритості зарубіжному досвіду, утіленні перспективних технологій розвитку, навчання, викладання у ЗВО, що об'єктивно потребує підвищення вимог до освітньої системи, до якісних освітніх послуг та професійної підготовки фахівців високої кваліфікації. У даному процесі актуальності та суттєвого значення набувають методика, методи, технології та техніки викладання дисциплін у ЗВО, що, в свою чергу, доцільність такої навчальної дисципліни, як «Методика викладання у вищій школі».

Навально-виховний процес у закладі вищої освіти суттєво відрізняється від шкільного акцентуванням на оволодіння методами самостійної освітньої та науково-дослідної діяльності, переходом освіти в самоосвіту, а також самостійністю регуляції майбутніми магістрами своєї поведінки та наявністю системи ціннісних орієнтирів, які вже склалися.

Предметом вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є теорії, методи, засоби навчання у вищій школі, сучасні тенденції розвитку педагогіки, інноваційні методи навчання, навчальні платформи, методи діагностики результатів навчання, розробка нових освітніх методик.

Основними формами вивчення «Методика викладання у вищій школі» є лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота студентів над джерелами та навчально-методичною літературою, підготовка й виступи з тематичними повідомленнями, доповідями та рефератами, індивідуальна робота, контрольні співбесіди, написання контрольних робіт, участь у студентських наукових конференціях, диференційований залік.

Теми пропущених занять, а також ті, на яких студенти отримали незадовільну оцінку, перездаються ними викладачу на консультаціях.

Основними формами контролю знань студентів при вивченні курсу є: оцінки на семінарах, письмові контрольні роботи, реферати, контрольні співбесіди та диференційований залік.

Важливою формою навчального процесу є **лекція**. Вона визначає зміст та загальну спрямованість усіх інших форм навчальних занять. У лекціях розкриваються найбільш складні та важливі проблеми курсу «Державне управління в сфері обслуговування і спорту». Лекції та семінари за змістом і тематикою проблем не повторюють, а взаємодоповнюють одне одного, як різні форми навчального процесу, що сприяє формуванню у студентів цілісного погляду на державне управління в сфері обслуговування і спорту.

Семінарське заняття – це вид навчальних занять практичного характеру, спрямованих на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу. Семінарські заняття сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів. Вони сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне

мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності, активно впливати на соціальне становлення особистості.

Мета семінарських занять – поглиблення та закріплення знань, отриманих на лекціях і під час самостійного вивчення окремих тем курсу. Як правило, на семінар виносяться 3–4 питання; їх розглядають як у традиційній формі, так і у вигляді дискусії, розгорнутої бесіди, конференції, «круглого столу», особливо якщо обговорюються проблемні питання. Опитування студентів на семінарі проходить як за його бажанням, так і за викликом викладача. Крім основних виступів студентів на семінарі, викладач, оцінює також істотні доповнення до викладеної проблеми. На семінарських заняттях можуть обговорюватися повідомлення, доповіді та реферати.

У кінці заняття викладач підводить підсумки роботи, оцінює виступи і доповнення кожного студента, акцентуючи увагу на найбільш вдалих відповідях, недоліках у висвітленні теми. Крім цього, студенти отримують завдання щодо підготовки до наступного семінарського заняття.

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати рекомендовані до даної теми джерела та літературу, продумати відповіді на кожне питання, скласти план і стислі тези свого виступу. Важливе значення у підготовці до семінару мають консультації викладачів, час і місце проведення яких доводиться до відома студентів. Готуватися до семінарського заняття необхідно заздалегідь. Всебічна та ґрунтовна підготовка – важлива передумова створення творчої атмосфери при обговоренні передбачених планом семінару питань, змістовних виступів і доповнень. На семінарі студенти повинні доповнювати свої записи новим матеріалом з виступів своїх товаришів та викладача.

Семінарські заняття базуються на самостійній роботі студентів, яка є однією з основних форм навчального процесу. Лише самостійна робота в комплексі з іншими формами навчання забезпечує глибоке вивчення та всебічне засвоєння студентами матеріалу, оволодіння методами наукового мислення, виховання у них творчих, аналітичних підходів до вивчення предмету. Форми самостійної роботи студентів можуть бути різноманітними: вивчення і конспектування документів та інших історичних джерел, навчальної та навчально-методичної літератури, монографій і наукових статей, написання тематичних повідомлень, доповідей, рефератів. Основна ділянка самостійної роботи – уважне читання і конспектування передбачених до семінарського заняття основних джерел та літератури.

Самостійна робота над джерелами, навчальною та науковою літературою розпочинається з попереднього ознайомлення з ними. Необхідно прочитати зміст, вступ, позначити дати написання або прийняття того чи іншого документа. Слід уважно прочитати документ чи наукову роботу, роблячи попередні чорнові записи, і лише після цього доцільно розпочинати складання конспекту. Загальних і єдиних для всіх правил ведення конспекту не існує, оскільки конспектування – творча справа і робота суто індивідуальна. Але існують деякі загальні обов'язкові вимоги до написання конспекту. *Конспект* – це стислий переказ основних ідей, проблем документа чи наукової роботи своїми словами. Записувати необхідно лише головні положення джерел та їх аргументацію. Якщо думка автора твору чи

документ викладені так, що їх важко передати своїми словами, потрібно виписати цитати та зробити посилання на джерела, із зазначенням номерів сторінок. Записи в конспекті треба вести чітко й розбірливо, вони повинні повністю відповідати змісту джерел та літератури й мати внутрішній логічний зв'язок. З метою економії місця та часу допускається скорочення деяких слів при конспектуванні. Для визначення у конспекті найважливішого доцільно підкреслити відповідні місця. У цілому конспект за формою може бути написаний у вигляді тез і бути ґрунтовним за змістом та невеликим за обсягом.

Поглибленому вивченню актуальних проблем курсу та підвищенню рівня знань сприяє підготовка і написання індивідуальної роботи. Така форма самостійної роботи обов'язкова при системі оцінювання знань студентів. Кожен студент готує індивідуальну роботу у вигляді реферату. Теми індивідуальних робіт студентів академічної групи повинні бути різними. Написання індивідуальної роботи для кожного студента – індивідуальна. Тему дослідження студент обирає сам чи за рекомендацією викладача. Викладачі, що ведуть семінарські заняття, є науковими консультантами-керівниками студентів, надають їм постійну і всебічну допомогу в написанні індивідуальної роботи.

Орієнтовна структура реферату:

- Титульний аркуш.
- Зміст (в ньому послідовно викладаються назви пунктів реферату, указуються сторінки, з яких починається кожен пункт).
- Вступ (формулюється суть досліджуваної проблеми, обґрунтовується вибір теми, визначаються її значимість і актуальність, вказуються мета і завдання реферату, дається характеристика використовуваної літератури).
- Основна частина (кожен розділ її, доказово розкриваючи окрему проблему або одну з її сторін, логічно є продовженням попереднього).
- Висновок (підводяться підсумки або дається узагальнений висновок по темі реферату, пропонуються рекомендації).
- Список літератури.
- Додаток (таблиці, графіки, схеми можуть бути винесені з основної частини, щоб не перевантажувати її деталями).

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг реферату може коливатися в межах 10-15 друкованих сторінок (без додатків). Розмір шрифту – 14, Times New Roman, звичайний, інтервал між рядками – 1,5; розмір полів: лівого – 30 мм, правого – 10 мм, верхнього – 20 мм, нижнього – 20 мм. Текст друкується на одній стороні сторінки.

Всі сторінки нумеруються, починаючи з титульного листа; цифру номеру сторінки ставлять вгорі по центру сторінки; на титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Кожен новий розділ (вступ, розділи, параграфи, висновок, список джерел, додатки) починається з нової сторінки.

Відстань між назвою розділу (заголовками глави або параграфа) і наступним текстом повинна дорівнювати одному інтервалу. Заголовок розташовується посередині рядка, крапку в кінці заголовка не ставлять.

Титульний аркуш є першою сторінкою рукопису і заповнюється за певними правилами. У верхньому полі зазначається повне найменування навчального закладу. У середньому полі вказується назва теми реферату без слова “тема”. Ця назва пишеться без лапок. Нижче, по центру заголовка, вказується вид роботи та навчальний предмет (наприклад, **Реферат на тему «Нові педагогічні ролі сучасного викладача»**).

Ще нижче, ближче до правого краю титульного аркуша, вказується прізвище, ім'я, по батькові студента, група. Ще нижче – прізвище, ім'я, по батькові та наукова ступінь, посада викладача. У нижньому полі вказується місто та рік виконання роботи (без слова «рік»).

Вибір розміру і виду шрифту титульного аркуша не має принципового значення. Після титульного аркуша поміщається зміст, в якому наводяться всі заголовки роботи та вказуються сторінки, з яких вони починаються.

Далі слідує вступ, основний текст (згідно з розподілом на розділи і з короткими висновками в кінці кожного розділу) і висновок. Основний текст може супроводжуватися ілюстративним матеріалом (малюнки, фотографії, діаграми, схеми, таблиці). Якщо в основній частині містяться цитати або посилання на висловлювання, необхідно вказати номер джерела за списком і сторінку в квадратних дужках в кінці цитати або посилання. Список літератури вибудовується і нумерується за алфавітом прізвищ авторів. Дотримуватися правил бібліографічного опису використаних джерел.

Критерії оцінки реферату:

- Актуальність теми дослідження.
- Відповідність змісту теми.
- Глибина опрацювання та логіка викладу матеріалу.
- Самостійність виконання роботи.
- Правильність і повнота використання джерел.
- Відповідність оформлення реферату стандартам.

Виступ студента з доповіддю на семінарі розрахований до 10–15 хвилин. Слід підкреслити, що при оцінці індивідуальної роботи викладач ураховує не лише якість змісту написаного тексту, але й весь хід його захисту студентом на семінарі. Тому автор доповіді повинен вільно володіти опрацьованим матеріалом, дати відповіді на додаткові запитання викладача або студентів, показати вміння науково аргументувати власні міркування, обґрунтувати висновки у висвітленій темі.

При визначенні оцінок і підсумкової оцінки враховується не лише навчальне навантаження, але й участь студента у наукових конференціях. Кращі індивідуальні роботи заслуховуються на студентських наукових конференціях, яка проводиться в Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського.

Самостійна робота – форма організації навчального процесу, яка передбачає виконання завдань здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Індивідуальна робота - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію творчих можливостей здобувача вищої освіти через індивідуально спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Наукова робота – виконане під керівництвом викладача наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результати власного пошуку, власні висновки.

Залік – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛІВ

Форма навчання	Поточний контроль та самостійна робота											Сума	
	Методика викладання у вищій школі												
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Н.р		
Денна (усього балів)	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	0- 9,5	5	100
Опитування на семінарах	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8			
Конспекти самопідготовки	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,5			
Самостійні роботи	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
68-74	D	Задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

FX - незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання;

F - незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1. Система вищої освіти України												
1. Загальна характеристика системи вищої освіти України.	12	2	2			8	11					11
2. Сучасна парадигма вищої освіти в контексті вимог ринку праці	12	2	2			8	13	1				12
3. Професійна майстерність науково-педагогічного працівника	12	2	2			8	11	1				10
4. Нові педагогічні ролі науково-педагогічних працівників в системі вищої освіти	12	2	2			8	12	1	1			10
5. Структура та особливості освітнього процесу у закладі вищої освіти.	12	2	2			8	12	1	1			10
Змістовий модуль 2. Інноваційні освітні технології у формуванні компетентностей фахівців												
6. Методи та технології навчання у вищій школі.	12	2	2			8	12	1	1			10
7. Методика проведення лекції у ЗВО	12	2	2			8	12	1	1			10
8. Методика проведення практичного заняття.	12	2	2			8	12	1	1			10
9. Дистанційні технології навчання	12	2	2			8	13	1	1			11
10. Самостійна робота студента. Педагогічний контроль, форми його здійснення	12	2	2				12					12
Разом	120	20	20			80	120	8	6			106

**САМОСТІЙНА РОБОТА КУРСУ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальна характеристика системи вищої освіти України.	8	11
2	Сучасна парадигма вищої освіти в контексті вимог ринку праці	8	12
3	Професійна майстерність науково-педагогічного працівника	8	10
4	Нові педагогічні ролі науково-педагогічних працівників в системі вищої освіти	8	10
5	Структура та особливості освітнього процесу у закладі вищої освіти.	8	10
6	Методи та технології навчання у вищій школі.	8	10
7	Методика проведення лекції у ЗВО	9	10
8	Методика проведення практичного заняття.	8	10
9	Дистанційні технології навчання	8	11
	Самостійна робота студента. Педагогічний контроль, форми його здійснення	8	12

Змістовий модуль 1. Система вищої освіти України

Семінарське заняття №1

Загальна характеристика системи вищої освіти України

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювання рекомендованих літератури та інформаційних ресурсів, робота над нормативними джерелами.
2. На основі опрацювання Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» скласти словник основних понять, що використовуються при організації освітнього процесу в вітчизняних закладах вищої освіти.
3. Підготовка до участі у прес-конференції на тему: «Вища освіта XXI сторіччя: якою їй бути?».

Семінарське заняття №2

Сучасна парадигма вищої освіти в контексті вимог ринку праці

Завдання для самостійної роботи

1. Історичні етапи розвитку Болонського процесу.
2. Європейський простір вищої освіти.
3. Адаптація вищої освіти України в Європейський освітній простір.
4. Особливості систем вищої освіти у країнах Європи, у США та Японії.
5. Відмінності національної системи освіти від Європейської.
6. Скласти порівняльну схему моніторингу якості вищої освіти однієї із зарубіжних країн (за вибором) і України.

Семінарське заняття №3
Професійна майстерність науково-педагогічного працівника
Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювання рекомендованих літератури та інформаційних ресурсів.
2. Охарактеризуйте складові педагогічної майстерності викладачів, які є для Вас взірцем професіоналізму.
3. Визначте особливості організації методичної роботи викладача ЗВО, склавши графічне зображення своєї відповіді. Проаналізуйте особливості та складові освітньо-професійної програми підготовки за другим (магістерським) рівнем освіти спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа» та 242 «Туризм».

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання 1. На кафедрі певного факультету працюють молоді та досвідчені науково-педагогічні працівники, які демонструють в процесі організації навчання різні рівні педагогічної майстерності: елементарний, досконалий, базовий. У зв'язку зі зміною декана виникла потреба у наданні йому характеристики викладачів. Складіть та озвучте такі характеристики (взявши до уваги рівні педагогічної майстерності викладачів) за такими змінними: володіння стратегією компетентнісного підходу; пристосовування викладу навчального матеріалу до особливостей аудиторії; уміння активізувати діяльність студентів на базі дидактичного обґрунтування; упровадження традиційних та інноваційних методів, прийомів та технологій навчання відповідно до мети та змісту заняття; вміле використання різних моделей навчання (пасивна, активна, інтерактивна); реалізація діяльнісного, диференційованого та особистісно-орієнтованого підходу (управління педагогічним спілкуванням; врахування потреб студентів у навчанні; характеристика завдань, які дає викладач та цілей, які він ставить (легкі чи складні – такі, що вимагають зусиль); знання сильних і слабких сторін студентів; здатність побачити потенціал студентів; проведення консультування (часте, рідке, періодичне, систематичне); володіння технікою навіювання тощо).

Ситуаційне завдання 2. На кафедрі працюють 8 викладачів. Декан факультету, за яким закріплена кафедра, поставив завдання: надати йому характеристику викладачів, звернувши увагу на їх культуру спілкування зі студентами. Підберіть назву певної моделі спілкування до відповідної характеристики культури спілкування викладача, базуючись на класифікації В. Кан-Каліка та І. Юсупова, заповніть табл.1. Дайте відповідь на питання: чи можна окремі риси однієї моделі сумістити з рисами іншої та створити комбіновану модель, можливо більш ефективну в умовах ЗВО?

Характеристика моделей спілкування викладачів кафедри

1. Викладач А. підноситься над студентами, як гірська вершина. Він відірваний від студентів, мало цікавиться їх інтересами, взаєминами з ними, його спілкування зводиться лише до інформування студентів, що зумовлює їх пасивність. Викладач перебільшує інформативну функцію слова.

2. Викладач Б. постійно наголошує на своїй перевазі над студентами, виявляє до них зневажливе ставлення, переоцінює роль мовлення, особистого прикладу.

3. Викладач В. вибірково ставиться до організації взаємовідносин зі студентами. Він зосереджує увагу на групі слабких або сильних студентів, довільно поєднує діалог і монолог у спілкуванні.

4. Викладач Г. цілеспрямовано і послідовно діє на підставі певної програми, незважаючи на обставини, що вимагають змін у спілкуванні. Монологічність він поєднує з навмисною і невмотивованою діалогічністю.

5. Викладач Д. вважає себе головною дійовою особою під час спілкування, нерідко гальмує ініціативу студентів. Діалогічність зведена до мінімуму, застосовується лише як тактичний прийом.

6. Викладач Є. під час взаємодії зі студентами чує лише себе, не реагує на студента, не усвідомлює його переживань і потреб, перебільшує інформативну функцію мовлення.

7. Викладач Ж. супроводжує свої дії сумнівами: чи правильно його зрозуміють, чи адекватно відреагують на його зауваження тощо. Він перебільшує самопрезентаційну і чуттєву функції мовлення.

8. Викладач З. може спричинити втрату ділового контакту в спілкуванні. При цьому він адекватно використовує діалог, професійне і загальнолюдське мовлення.

Таблиця 1

Моделі спілкування

Китайська стіна	Локатор	Я сам	Гамлет	Друг	Тетерук	Робот	Монблан

Семінарське заняття №4

Нові педагогічні ролі науково-педагогічних працівників в системі вищої освіти

Завдання для самостійної роботи

1. Доберіть джерела інформації та підготувати наукову доповідь чи повідомлення на тему: «Критерії оцінки ефективності діяльності науково-педагогічного працівника у ЗВО».

2. Проаналізуйте особисті якості викладачів, які є для Вас взірцем професіоналізму.

3. Опрацювання навчальної літератури, підготовка до участі в грі «Нові педагогічні ролі науково-педагогічних працівників, їх компетентності».

4. Ознайомтеся зі змістом притчі, що наводяться нижче, та проаналізуйте її в контексті теми, що вивчається.

Притча «Перемога»

Цар уночі вів своїх воїнів у набіг довгою, кам'янистою дорогою. І втрачали сили воїни на шляху, і страшилися ворогів, і стали вони нарікати, але цар суворо змушував їх іти вперед без відпочинку й зволікання. І ранком зненацька напали вони й уразили ворогів. І після битви запитав цар у воїнів: коли одержали вони перемогу? І радісно говорили одні – коли ми напали, інші – коли стали кидати списа, треті – коли стали стріляти із лука. – Ні, – сказав їм цар, – ми перемогли ще вночі, коли зуміли здолати страх і слабкість.

Семінарське заняття №5

Структура та особливості освітнього процесу у закладі вищої освіти

Завдання для самостійної роботи

Наукові повідомлення

1. Процес навчання як дидактична система.
2. Функції процесу навчання та їх роль у формуванні всебічно розвиненої особистості фахівця з вищою освітою.
3. Традиційні принципи навчання в роботах класиків педагогіки.
4. Проблеми оновлення змісту освіти у вищій школі України.

Змістовий модуль 2. Інноваційні освітні технології у формуванні компетентностей фахівців

Семінарське заняття №6

Методи та технології навчання у вищій школі

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити фрагмент лекції/ семінарсько-практичного заняття з використанням новітніх освітніх технологій (2 на вибір).
2. Розробіть дидактичну наведена нижче.

Кейс (схема)

Сутність

3. Метод case-study (від англійського гру (кейс) до однієї з тем дисципліни (навчальна дисципліна і тема узгоджується з викладачем) та окресліть етапи її проведення. Прийміть до уваги схему, що

case – випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, оснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань – ситуацій (кейсів). Відноситься до неігрових імітаційних активних методів навчання.

Мета

Сумісними зусиллями групи студентів проаналізувати навчальну ситуацію (case) і відпрацювати її практичне рішення, по закінченні – оцінити запропоновані алгоритми вирішення ситуації і обрати оптимальний варіант в контексті поставленої проблеми

Вимоги до кейсу

- Відповідати чітко сформульованій меті створення
- Мати відповідний рівень складності
- Ілюструвати декілька аспектів проблеми
- Бути актуальним на момент використання
- Ілюструвати типові ситуації, містити як позитивні, так і негативні приклади, факти
- Розвивати аналітичне мислення
- Мати декілька рішень
- Відрізнитись проблемністю, «драматизмом», провокувати дискусію
- Відповідати потребам конкретного контингенту студентів або слухачів
- Бути цікавим, стислим і доступним
- Містити необхідну кількість інформації
- Провокувати емоційну напругу

Види кейсів

- Ілюстративні навчальні ситуації
- Навчальні ситуації із формуванням проблеми
- Навчальні ситуації із самостійним формуванням проблеми
- Прикладні вправи

Семінарське заняття №7

Методика проведення лекції у закладі вищої освіти

Завдання для самостійної роботи

Наукові повідомлення:

1. Сучасна академічна лекція та її роль у навчальному процесі у вищій школі.
2. Оцінка якості академічної лекції: основні складові.
3. Відбір матеріалу у процесі підготовки лекції, його компонування.
4. Сучасні проблеми лекційного викладання.
5. Техніка читання лекцій: основні складові.
6. Педагогічне спілкування на лекції, його особливості.

Семінарське заняття №8
Методика проведення практичного заняття
Завдання для самостійної роботи

Наукові повідомлення:

1. Семінарське заняття в активній формі: особливості проведення.
2. Структура та вимоги до практичних занять у вищій школі.
3. Структура лабораторного заняття.
4. Семінарські заняття в системі вищої освіти: історія і сьогодення.
5. Оцінка якості семінару, практичного, лабораторного заняття.

Семінарське заняття №9
Дистанційні технології навчання
Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте «Положення про навчальний дистанційний курс» в Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського.

Семінарське заняття №10
Самостійна робота студента. Педагогічний контроль, форми його здійснення

Завдання для самостійної роботи

Наукові повідомлення:

1. Функції педагогічного контролю.
  2. Види педагогічного контролю.
  3. Тестовий контроль знань, його специфіка. Методичні основи організації тестового контролю знань.
  4. Рейтингова система оцінювання у вищій освіті США.
  5. Формування самоконтролю студентської аудиторії у вищій школі.
2. Розробити тестові завдання для модульного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти з дисципліни, яку викладаєте або плануєте викладати.
  3. Визначення критеріїв якості проведення іспитів і заліків.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(для студентів, які навчаються за графіком сприяння)

- Матеріали самопідготовки;
  - Самостійні роботи (теми рефератів):
    1. Дати характеристику консультації як форми організації навчального процесу. Класифікація консультацій.
    2. Визначити функції консультації, залежно від форми організації занять (консультація до семінарського заняття, консультація до практичного заняття, консультації до екзаменів).
    3. Охарактеризуйте зміст консультативної роботи викладача - керівника курсової, дипломної, магістерської роботи.
    4. Визначити в чому полягає значення самостійної роботи студента вищого навчального закладу.
    5. Дайте характеристику основних видів самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін, що вивчаються на у факультеті.
    6. Розкрийте зміст та запропонуйте кілька форм проведення семінарських занять з дисциплін, що вивчаються на факультеті.
    7. Визначити в чому полягає наступність у змісті та структурі практичних занять з курсу дисциплін.
    8. Розробити кілька варіантів плану практичного заняття до однієї теми курсу дисципліни, що вивчається на факультеті.
    9. Обґрунтуйте власне уявлення про характер навчання і організацію навчального процесу у вищій школі щодо вивчення дисциплін.
    10. Визначити, в чому полягає призначення практичних занять.
    11. Запропонуйте загальну характеристику видів практичних занять.
- Мультимедійна презентація
1. Розробити структуру і зміст однієї лекції (за вибором студента).
  2. Розробити структуру і зміст одного семінарського заняття. (за вибором студента).
  3. Розробити структуру і зміст одного практичного заняття з курсу (за вибором студента).
  4. Розробити структуру і зміст лекції до одного з предметів (за вибором студента).
  5. Розробити структуру і зміст кількох самостійних занять з одного предмету (за вибором студента).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник /В. В Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
3. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
4. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с.
5. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
6. Швай Р. І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі: навчальний посібник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018.–112с.

Допоміжна:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник/Н. П. Волкова. - К.: Академія, 2012. - 615 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид.. -К., «Освіта України», «КНТ», 2008.- 528 с.
3. Інноваційні технології навчання: конспект лекцій для магістрантів спец. 8.000005 «Педагогіка вищої школи» / Укр. інж.-пед. академія ; уклад. Є. В. Шматков. - Х. : 2011. - 132 с.
4. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. – Одесв: ОНЕУ, ротапринт, 2014. -200 с.
5. Криштанович С. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: теорія та методика : монографія / Світлана Криштанович. – Дрогобич : ТзОВ Тред-ЛТД, 2020. – 462 с.
6. Кутішенко В .П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) / В. П. Кутішенко В.П. – К.: Цент навчальної літератури, 2005. – 178 с.

7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. - К. : Знання, 2011. - 486 с.
8. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2009. – 670 с.
9. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. пос. – К.: КДНК, 2003. - 615 с.
10. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / С. С. Пальчевський. – Друге вид. – Київ : Каравела, 2008. – 495с. – Бібліогр. в темах.
11. Пащенко М. І. Педагогіка: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / М. І. Пащенко, І. В. Красноштан. –Умань : Жовтий О. О., 2012. - 269 с.
12. Полякова Г. А. Педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. А. Полякова, Т. А. Борова. - Х. : ІНЖЕК, 2011. – 372 с.
13. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. Посібник / О. М.Степанов, М. М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2003. – 504 с.
14. Теслюк В. М., Лузан П. Г., Шовкун Л. М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с
15. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Туркот. – К.: Кондор, 2011– 628 с.
16. Фіцула М. М, Педагогіка: посібник/ М. М., Фіцула. – К.: Академія, 2010.– 454 с.
17. Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посібник для вищих навч. закладів / уклад. В. І. Лозова [та інші] ; за заг. ред. В. І. Лозової. - Х. : 2011. - 408 с.
18. Ягупов В В. Педагогіка: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Інформаційні ресурси інтернет

1. <http://mon.gov.ua/>
2. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/metoduchni.html>
3. <https://mon.gov.ua/ua>

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
*Методика викладання у вищій школі***

для студентів рівня вищої освіти: магістр
зі спеціальності: 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм

Укладач: Криштанович Світлана Володимирівна

Кафедра педагогіки та психології
Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського
Україна, 790 __, м. Львів, вул. Костюшка, 11

Підписано до друку __. __. 2021 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк на різнографі.
умов. друк. арк. __. Наклад 50 прим. Зам. № __

Видавець і виготовлювач:
Редакційно-видавничий відділ ЛДУФК
790 __, м. Львів, вул. Костюшка, 11
Тел./факс: _____, E-mail: _____

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів
видавничої продукції _____

